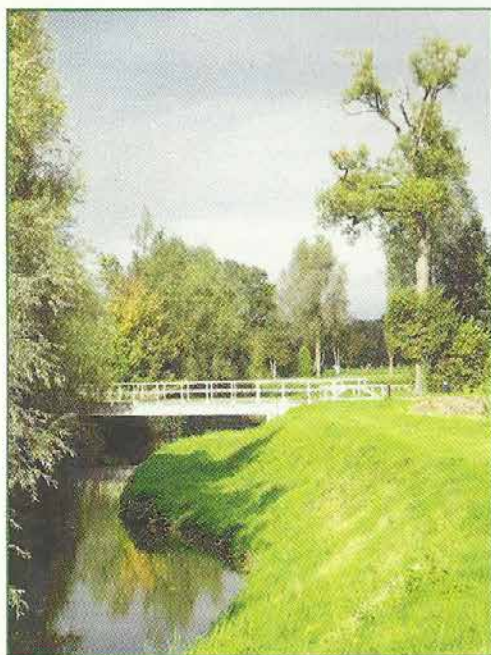

Waardzegger

- nieuwe expositie in Klein Profijt
- kartbaan van de van de baan?
- rodelijst planten
- betrokkenheid
- HWL gaat de markt op
- groen licht
- fotowedstrijd populieren

Zomer 2010

HWL

Hoekschevaards Landschap

Colofon

**Waardzegger is een uitgave van
Hoekschewaards Landschap,**
Vereniging voor Natuurbehoud, Milieu en
Historisch Dorpsschoon in de Hoekschewaard
Verschijning: ieder kwartaal
ISSN 1389-7454
Oplage: 1.750

Lidmaatschap € 20,00 per jaar

Ledenadministratie HWL
postbus 1080
3260 AB Oud-Beijerland
Tel: 0186-61 40 42

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt
Zalmpad 11 Oud-Beijerland
telefoon: 0186 621 888
Beheerder: Merijn van den Hoogenhoff
kantoor@hwf.nl

Nationaal Landschap Centrum
Veerweg 1a Numansdorp
Telefoon: 0186 653 512
Beheerder: Cees Mesker 06 - 12 966 131
redactie@nationaallandschapcentrum.nl

Openingstijden
Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt
Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 17.00 uur
Zaterdag en zondag 12.00 tot 17.00 uur

Nationaal Landschap Centrum
Dinsdag t/m zondag 12.00 tot 17.00 uur

HWL en NLC op Internet:
www.hwf.nl
www.nationaallandschapcentrum.nl

Dagelijks Bestuur
Joost Kleivit (voorzitter) 078 673 15 22
Jan van Alebeek (secretaris) 0186 61 93 79
Guus van der Pal (penningmeester)
0186 57 37 05

IN DIT NUMMER:

- Van de redactie
- Nieuwe expositie in Klein Profijt
- Boomfeestdag
- Kartbaan van de baan
- HWL'ers onderscheiden
- Kregen
- Rode lijst planten
- Vervolg kartbaan
- Betrokkenheid
- HWL gaat de markt op
- Groen licht
- Betere afspraken (2)
- Van menseneters naar insecteneters
- Puttershoekse wilg
- Lenteklusdag
- Fotowedstrijd voor en over populieren
- Activiteitenprogramma

Redactie:

Aad Bruijnzeel
Hanny Willemstein
Jan Plaisier
Iris van der Vlerk (eindredactie)
@: redactie@hwf.nl

**Kopij zomernummer
inleveren vóór 1 augustus 2010**

Aanleveren kopij

Als aparte bijlage ('attachment') bij een e-mail. Bij voorkeur in Word.
Foto's tenminste 1024 pixels breed.

Informatie:
Iris van der Vlerk
076 564 99 99
@: redactie@hwf.nl

Drukkerij
Vanderstoep.bv
Tel.: 078 674 11 88 - E: vdstoep@tiscali.nl

VAN DE REDACTIE

Iris van der Vlerk

De zomer komt eraan!

Het ene seizoen gaat vloeiend over in het volgende en ik bedenk iedere keer weer dat dat toch het seizoen is waar ik het meest van hou!
Ieder seizoen heeft zo zijn eigen charme.

Nu ik dit schrijf is het volop lente, de mensen klagen dat het te koud is voor het jaar, al dagenlang is het somber en regenachtig, bij het naar buiten kijken is het toch genieten: dan zie ik de planten uit de grond schieten, alles ziet fris en groen en de vogels zijn druk met het voeren van hun jongen (en zichzelf). Nog steeds wordt er met nestmateriaal gesleept.

Op de voedertafel denken de kauftjes uiteindelijk aan zichzelf althans zo lijkt het.

Het roodborstje komt meelwormen halen voor zijn jongen, zijn bekje soms vol met 4, 5 of 6 wormen en weg is hij weer. Hij is zo tam dat hij uit mijn hand eet! Wat een dappertje!

Lente en zomer zijn bij uitstek de seizoenen waarin veel tuinen er prachtig bijstaan. In bepaalde weekenden worden er zelfs Open Tuindagen gehouden, particulieren stellen hun tuinen dan open voor publiek. Juist die particuliere tuinen zijn vaak juweeltjes die alleen dan te bezichtigen zijn.

Onlangs bezocht ik de Koninklijke Serres van Laken (Brussel)

Deze zijn van een heel ander kaliber: niet alleen wat betreft de bloeiende planten (camelia's, fuchsia's, hortensia's naast een aantal exotische variëteiten en nog veel meer) maar ook wat architectuur betreft een prachtig complex.

Meer Informatie open tuindagen: en Koninklijke Serres via zoekmachines op internet!

NIEUWE EXPOSITIE IN KLEIN PROFIJT

Joost Kievit

Ons bezoekerscentrum Klein Profijt heeft een nieuwe permanente expositie. Een werkgroep onder leiding van Jan van Alebeek heeft maandenlang gewerkt om dit voor elkaar te krijgen. Het resultaat mag er zijn en is zeker een bezoek aan Klein Profijt waard.

Klein Profijt werd ooit gebouwd ten behoeve van de zalmvisserij in de Oude Maas. De zalm neemt dan ook een belangrijke plek in in de expositie. Er is informatie over de zalm als diersoort, het trekgedrag, de problemen die de zalm heeft doorgemaakt en wijze waarop wordt geprobeerd om deze diersoort weer terug te krijgen. Verder komt de wijze waarop vroeger op zalm werd gevisst ruimschoots aan bod.

In Klein Profijt wordt in beeld en tekst duidelijk gemaakt hoe dit er aan toeging. Ook buiten is er het nodige te zien. Van het oude machinegebouw waar het spil stond waarmee de grote netten werden binnen gehaald zijn de fundamenteën weer zichtbaar gemaakt en op een informatiepaneel is te zien hoe men hier te werk ging.

In de expositie wordt ook aandacht besteed aan de bewoners van Klein Profijt. Wie het waren en hoe zij geleefd en gewerkt hebben. In de Tweede Wereldoorlog hebben er onderduikers gezeten.

Het keldertje onder het machinegebouw waar men bij een razzia zou zijn weggekropen is nog zichtbaar.

Ook de natuur en de wandelmogelijkheden in de omgeving van Klein Profijt komen aan bod. De bever komt inmiddels weer voor in de omgeving van Klein Profijt. Regelmatig worden sporen aangetroffen van dit dier. In de expositie is dan ook een mooi opgezette bever opgenomen.

De expositie waar natuur en geschiedenis samenkomen is te bezichtigen tijdens de openstelling van Klein Profijt. Het natuur-bezoekerscentrum ligt aan het Zalmpad 11 te Oud-Beijerland en is geopend op dinsdag tot en met vrijdag van 10 tot 17 uur en in het weekend van 12 tot 17 uur. De toegang is gratis en de koffie is prima.

BOOMFEESTDAG

Arie Pieters

**feestelijke aftrap voor
opening "Wijk van je Leven"**

Van uitstel komt gelukkig niet altijd afstel. Speciaal voor de feestelijke openingsweek van de Wijk van je Leven In Puttershoek, had de gemeente Binnenmaas besloten om de jaarlijkse Boomfeestdag een week 'door te schuiven'.

Achteraf een gelukkig keuzе, want onder een stralende lentezon gingen tientallen schoolkinderen afgelopen donderdag 25 maart aan de slag.

De gemeente Binnenmaas maakt al sinds jaar en dag flink werk van de Boomfeestdag. Vorig jaar werden bijvoorbeeld honderden jonge bomen aan-

geplant in een nieuw stuk natuur tussen Puttershoek en 's-Gravendeel.

Ditmaal ging de Puttershoekse schooljeugd aan het werk in de gloednieuwe "Wijk van je Leven".

De "uitgestelde" Boomfeestdag was

trouwens meteen de aftrap van een aantal feestelijke dagen, die de oplevering van deze unieke woonwijk in het centrum van Puttershoek markeerden.

Onder begeleiding van medewerkers van de gemeente Binnenmaas en Hoekschewaards Landschap ging de jeugd voortvarend aan de slag, om de honderden struiken te planten aan de rand van de wijk. Er waren ook behoorlijk wat wijkbewoners op het gebeuren afgekomen.

En ook de bewoners van het nieuwe Filadelfia wooncomplex (gelegen mid-

den in de "Wijk van je Leven") kwamen een kijkje nemen. Vrijdag 26 maart volgde de opening van het nieuwe Huys te Hoecke en werd er afscheid genomen van het oude zorgcentrum. Daarna volgde ook de officiële opening van de "Wijk van je Leven", met allerlei feestelijkheden.

KARTBAAN VAN DE BAAN?

Jan Prince

Op 3 maart jl. deed de Raad van State uitspraak inzake het beroep van Hoekschewaards Landschap tegen het besluit van Gedeputeerde Staten om de kartbaan in het Oudeland op te nemen in het bestemmingsplan. Het beroep van HWL (en ook die van andere appellanten) werd gegrond verklaard en het besluit van Gedeputeerde Staten werd daarmee vernietigd. De nu ontstane situatie geeft een mogelijkheid om verplaatsen of sluiten van de kartbaan opnieuw op de agenda te plaatsen en de bestuurlijke impasse op dit punt eindelijk te doorbreken.

De kartbaan in het Oudeland van Strijen begon ooit rond 1965 als een eenvoudige mogelijkheid om de toen nog prille kartingsport in de gemeente te accommoderen. Het Oudeland was toen nog

gewoon agrarisch gebied, van natuurontwikkeling of natuurbeheer was nog geen sprake.

Het oorspronkelijke circuit was veel kleiner, ongeveer een derde van het huidige oppervlak. De Skelterclub kocht begin jaren zeventig een aanliggend perceel aan, zuidelijk van de oorspronkelijke

locatie. De aankoop van deze grond blijkt een bepalende factor te zijn geweest in de uitspraak van de Raad van State. Het is een tamelijk ingewikkeld verhaal maar ik zal dit verder in dit artikel verduidelijken.

Probleem met de kartbaan was (en is) dat deze nooit in een bestemmingsplan is opgenomen, zodat voor de kartbaan nog steeds de voorschriften golden van het oorspronkelijke bestemmingsplan, dat dateert uit 1953.

Echter, doordat een geldige bestemming ontbrak, kon de gemeente geen bouwvergunning afgeven voor ondermeer de reeds aanwezige kantine en tribune. Mede naar aanleiding van verzoeken van omwonenden tot handhaving, besloot de gemeente begin van deze eeuw dat deze situatie niet langer houdbaar was en ondernam opnieuw een poging om de kartbaan bestemd te krijgen.

De planprocedure startte in 2005 met het voorbereidingsbesluit. Vervolgens werden voorontwerp en ontwerp van het bestemmingsplan in procedure gebracht. Tegen beide werd natuurlijk gereageerd.

In december 2007 werd het bestemmingsplan met een nipte meerderheid door de Raad aangenomen.

Het gaf duidelijk aan dat ook de Raad met de kartbaan in de maag zat. Tegen dit besluit werden bedenkingen ingediend bij Gedeputeerde Staten, de volgende stap.

Nadat GS op 15 juli 2008 het plan had goedgekeurd en daarbij de bedenkingen van ons en andere appellanten ongegrond had verklaard, konden de messen nogmaals worden aangescherpt. Er werd beroep ingesteld bij Afdeling Bestuursrecht-spraak van de Raad van State (de Afdeling).

Tot zover het proces.

de uitspraak van de Afdeling en de gevolgen die deze kan hebben voor de kartbaan, op pagina 10 het spannende vervolg! (red)

HWL'ERS ONDERSCHEIDEN

Joost Kievit

Tijdens de traditionele lintjesregen werden drie vrijwilligers van Hoekschewaards Landschap (HWL) onderscheiden. Rokus Goudswaard, Huub van den Hoogenhoff en Sjoerd Reinstra werden benoemd als lid in de orde van Oranje Nassau voor de vele jaren van vrijwilligerswerk voor HWL.

Nadat ze onder valse voorwendsels naar het gemeentehuis waren gelokt, kregen ze de onderscheiding door de burgemeester van hun woonplaats opgespeld.

Sjoerd Reinstra is ruim 25 jaar als vrijwilliger actief bij HWL. Hij werd door de burgemeester van Binnenmaas geprezen voor het beheer van een dijk in Heinenoord, zijn rol in het biologisch onderzoek vooral op het gebied van planten en zijn bijdrage op het gebied van educatie en voorlichting. Sjoerd heeft in belangrijke mate bijgedragen aan het opleiden van mensen en daarmee aan de ontwikkeling van HWL.

Rokus Goudswaard is eveneens ruim 25 jaar actief als vrijwilliger van HWL. Hij is vooral bezig geweest op het vlak van het natuurbeheer en biologisch onderzoek. Hij fungeerde lange tijd als trekker voor het beheer van de natuurterreinen. Hij is trekker van een knotploeg en speelt een

belangrijke rol in de plantenwerkgroep. Hierover sprak de burgemeester van Cromstrijen zijn waardering uit.

Huub van den Hoogenhoff is zo'n 15 jaar als vrijwilligers bij HWL werkzaam geweest. Hij was betrokken bij de oeverloop, markten, excursies, lezingen, buitenschoolse activiteiten, biologisch onderzoek etc. Het jeugdwerk voor de basisscholen was een belangrijk onderdeel van zijn werk. Ook stond hij aan de basis van de nieuwe cursus Nationaal Landschap Gids. Huub was ook nog een kwart eeuw actief bij de wereldwinkel in Oud-Beijerland.

Huub, Sjoerd en Rokus zijn nog steeds actief en we hopen dat HWL nog jaren van hun kennis en ervaring gebruik kan maken. Als je vindt dat iemand voor een lintje in aanmerking zou moeten komen voor vrijwilligerswerk bij HWL dan graag een seintje naar het bestuur.

KREKEN

Eens restant van zee; als een bliksemflits
Krampachtig wijkend voor groeiend land.
Verloren strijd!

Toch nog vergraven en gestrekt
Door mensenhand, tot strakke lijnen,
Bewegingloos, zonder doel.

Opnieuw nu bewerkt,
Tot onnatuurlijk stromen gekromd.
Schijnbaar gewonnen gevecht.

Kreken, als verstilde prent;
Behouden beeld van voorbije aanwas.
Blijvend bewijs van wording.

Huub van den Hoogenhoff

RODE LIJSTPLANTEN HOEKSCHÉ WAARD

Len Korevaar-Offers

Dat er een Rode Lijst voor plantensoorten bestaat, zal algemeen bekend zijn. Op deze lijst staan plantensoorten, die zeldzaam zijn in Nederland en deze worden nog weer onderverdeeld in "ernstig bedreigd, bedreigd, kwetsbaar en gevoelig".

Veel planten zijn erg kieskeurig wat betreft hun standplaats, en als die bodemgesteldheid zeldzaam is, dan zijn die plantensoorten ook zeldzaam. In Nederland staan er van de ongeveer 1600 plantensoorten ongeveer 400 op de Rode Lijst. Hiervan zullen er een twintigtal regelmatig in de Hoeksche Waard voorkomen. Sommige planten komen en gaan ook weer. Interessant om eens te kijken welke RL plantensoorten er in de Hoeksche Waard voorkomen.

De kampioen van de Hoeksche Waard is beslist de Spindotterbloem (kwetsbaar),

die in grote getale in het Zoetwatergetijdengebied (zeldzaam in Nederland) in de grienden voorkomen. Daar komt ook het Zomerklokje (kwetsbaar) voor, maar in een veel kleiner aantal, evenals Moerastreepzaad (kwetsbaar). Het Zomerklokje staat wel massaal in de Rhoonse grienden, eenzelfde soort gebied.

Op dijken en velden, die minder bemest en niet intensief beweid worden, kunnen we het Kamgras (gevoelig), een gras, waarvan de aar bestaat uit aartjes, die naar één kant staan als de tanden van een kam, Veldgerst (gevoelig), lijkt op Gerst, maar platter en ijler, en Gewone agrimonie (gevoelig), een geelbloeiende soort van de Rozenfamilie vinden.

Op een dergelijke plaats kan ook Kattendoorn (gevoelig) staan, een roze bloeiende vlinderbloem met stevige stekels, waardoor hij niet gegeten kan worden door het vee. In dit zelfde gebied kan in een open, vochtig hoekje de Stinkende kamille (ernstig bedreigd) voorkomen.

Deze plant lijkt erg op de andere Kamille-soorten en wordt daardoor waarschijnlijk vaak over het hoofd gezien. Je kunt hem echter niet missen, want hij stinkt verschrikkelijk.

Op vochtige, kalkhoudende dijken op een open plaats en op de zuidkant van de dijk kun je Blauw walstro (kwetsbaar) en Knopig doornzaad (kwetsbaar) aantreffen. Dat is dan echt een cadeautje, als die gevonden worden. Deze dijken worden meestal beheerd en gemaaid door het Hoeksche-waards Landschap.

Een mooie soort, die we regelmatig tegenkomen en op de Rode Lijst staat, is de Rode ogentroost (gevoelig). Deze groeit o.a. op de vochtige gebieden van Argusvlinder en de Oever-

landen Hollands diep. In dit laatste genoemde gebied staat ook als pionier de Kleine kattenstaart (gevoelig).

Hier op de foto enorm vergroot. Het is een éénjarige plant met langwerpige, smalle blaadjes en staat op vochtige oevers. Ieder jaar zijn we benieuwd of we hem weer vinden, omdat hij er als pionier maar tijdelijk staat. Zodra er meer begroeiing komt, verdwijnt hij.

Van de 5 orchideeënsoorten, die er in de Hoeksche Waard voorkomen, staan er 2 op de Rode Lijst. Eén van die twee is een bijzonder mooie plant nl. de Moeraswes-

penorchis (kwetsbaar en beschermd). We hebben hem met de plantenwerkgroep inmiddels op 3 plaatsen in de Hoeksche Waard gevonden. De laatste vindplaats is op het gebied van plan Argusvlinder tussen Puttershoek en de Kromme elleboog. Eén van de plaatsen, waar dit jaar geïnventariseerd wordt. Hier staan ook Fraai

duizendguldenkruid en Echt duizendguldenkruid.

Deze soorten staan nu niet meer op de Rode Lijst, maar een paar jaar geleden nog wel. Zo zie je, dat als er meer nieuwe natuur komt, de planten, die daar groeien, ook minder zeldzaam kunnen worden.

De andere Orchidee, die op de Rode Lijst staat, is de Grote keverorchis (kwetsbaar en beschermd).

Deze staat denk ik maar op één plek in de Hoeksche Waard.

Om een niet al te saaie opsomming te maken, want ik heb nog niet alle Rode Lijst soorten van de Hoeksche Waard

genoemd, sluit ik af met een foto van de Bijenorchis, die tot voor kort ook op de RL stond, maar nu op steeds meer plaatsen zoals in de Hoeksche Waard voorkomt. Het is en blijft een prachtige plant.. Als je eens mee wilt om te inventariseren: Kijk op de website voor het programma van de plantenwerkgroep.

Vervolg kartbaan

De Afdeling heeft de beroepen van alle appellanten gegrond verklaard. Een belangrijk onderdeel van de beroepen was het al dan niet strijdig zijn met het oorspronkelijke bestemmingsplan van 1953. Van het plan was alleen nog maar de plankaart terug te vinden in het gemeentearchief. Voorschriften, die een integraal onderdeel zijn van een bestemmingsplan, bleken onvindbaar.

De bij de kaart behorende toelichting, het zogeheten renvooi, bevatte wel na-

dere aanduidingen over het gebruik van de bestemmingen. Voor agrarische grond was vastgelegd dat deze kon worden bestemd voor recreatief medegebruik, alsmede voor eenvoudige bebouwing, zoals kleedhokjes e.d., behorende bij een sportveld.

Strijen en provincie lazen hieruit dat karten, als een vorm van sport, wel degelijk was toegestaan op grond van het oude bestemmingplan. Echter was HWL een andere mening toegedaan. Karten bestond toen nog niet en de verwijzing naar kleedhokjes en veldsporten deed

eerder denken aan eenvoudige sporten zoals handbal en korfbal, dan een laagwaardige sport als karten. De Afdeling doorzag dat ook en constateerde fijntjes dat het nooit de bedoeling van de gemeente kon zijn geweest om overal in het agrarisch gebied maar een kartbaan toe te staan. Echter, omdat de voorschriften waarin deze bepaling ongetwijfeld opgenomen moet zijn geweest, onvindbaar waren, ontbrak het juridisch dwingend kader om strijdigheid vast te stellen. Of anders gezegd, de Afdeling constateerde strijdigheid, maar er was geen wettelijke grond om dit aan op te hangen.

Echter, in 1967 nam de gemeente Strijen een bouwverordening aan waarin opgenomen een artikel dat bouwwerken niet in strijd mogen zijn met de voor dat gebied geldende bestemming. Dit artikel was van toepassing op de latere uitbreiding van de kartbaan eind jaren zeventig. Op basis van dit artikel kon de Afdeling dus wel strijdigheid van de uitbreiding met het incomplete bestemmingsplan uit 1953 aantonen.

En dit nu is een cruciaal punt. Want omdat deze uitbreiding strijdig is met de oorspronkelijke bestemming, moet de bestemming van dit deel van de kart-

baan worden gezien als een nieuwe activiteit, is op dit moment dus illegaal en kan daardoor ook niet worden aange-merkt als bestaand gebruikt. En dat heeft consequenties voor de wijze waarop het bestemmen van de kartbaan be-

oordeeld moet worden. Zo had er bijvoorbeeld een milieueffectbeoordeling plaats moeten vinden, wat nu niet het geval is geweest.

Ook gaf de Afdeling aan dat GS onvoldoende duidelijk had gemaakt welke activiteiten waren ondernomen om de kartbaan te verplaatsen. De Afdeling concludeerde dan ook dat het bestemmingsplan onzorgvuldig was voorbereid. Verder concludeerde de Afdeling dat het besluit van GS ook in strijd was met een goede ruimtelijke ordening. De Afdeling is daarom niet toegekomen aan een inhoudelijke beoordeling van de beroepsgronden van HWL op grond van de Vogelrichtlijn, Natuurbeschermingswet,

Flora- en Faunawet en de Provinciale milieuverordening (onderdeel Stillegebieden).

Enerzijds is dit jammer, omdat hierdoor jurisprudentie op dit gebied beschikbaar zou komen, anderzijds is het doel wel bereikt, het tegenhouden van het definitief huisvesten van de kartbaan.

Maar wat zijn nu de gevolgen van de uitspraak? De uitspraak van de Afdeling geeft klip en klaar aan dat de kartbaan niet in het natuurgebied thuishoort. Echter heeft de Afdeling niets gezegd over sluiting of verplaatsing. Dat is een conclusie die gemeente en provincie zullen moeten trekken. Het opnieuw in procedure brengen van het bestemmingsplan lijkt ons een kansloze zaak, gezien de uitspraak van de Afdeling dat het

omstreden plan in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Dat is een vrij principiële uitspraak die met een paar aanvullende onderzoeken niet even veranderd kan worden.

Naar onze mening blijft er dan ook geen andere mogelijkheid over dan verplaatsing of sluiting van de kartbaan. HWL heeft de gemeente Strijen hier onlangs over aangeschreven en gevraagd wat zij zullen ondernemen om de uitspraak van de Afdeling te respecteren. Het antwoord moet, op het moment van schrijven van dit artikel, nog komen.

Bovenstaande is een ingekorte versie. Het volledige artikel kunt u lezen via www.hwl.nl

BETROKKENHEID

Dick Bussing

Begrip National Landschap leeft nog onvoldoende

Maatschappelijke organisaties willen meer aan "nationaal landschap" doen.

Het HWL-Kenniscentrum Nationaal Landschap heeft tot doel zo veel mogelijk mensen bij de ontwikkeling van het nationaal landschap Hoeksche Waard te betrekken. Een van de belangrijkste middelen om dit te bereiken is het in de lucht houden van de website www.nationaallandschap.hwl.nl,

als service voor bewoners, organisaties en overheden.

De website vervult een gewaardeerde functie om het landschap te promoten, vinden de externe correspondenten. Zij vertegenwoordigen 7 maatschappelijke organisaties *), die actuele berichten leveren.

Desgevraagd gaven zij aan, dat in de eigen achterban vaak de kennis of bewustzijn over de status Nationaal Landschap nog ontbreekt. Zij vinden dat ze "kennis" over ontwikkelingen en de eigen sector niet alleen moeten verspreiden voor het grote publiek, maar ook de eigen achterban vraagt aandacht.

Dit heeft er toe geleid, dat het kenniscentrum nu ook een nieuwsbrief uitgeeft, zodat berichten en aankondigingen via e-mail ter beschikking komen en de website meer bekendheid krijgt. Andere middelen om het nationaal landschap te promoten, die van de organisaties meer aandacht krijgen zijn: de documentatie/leeshoek van het kenniscentrum, de mogelijkheden lezingen te geven, symposia, tijdelijke thema-exposities en excursies. Het Nationaal Landschap Centrum in Numansdorp is hét kennis- en ontmoetingscentrum, waar veel initiatieven al samen komen.

Hoe kan je het publiek en je eigen achterban het landschap laten beleven? Want dat is toch de manier waarop je echt in contact kan komen met natuur en landschap. Enkele organisaties nemen

zich voor meer activiteiten en excursies aan te bieden. En op wie richt je je dan vooral? Meerdere organisaties spreken de wens uit zich te willen richten op jongeren als doelgroep. Het is belangrijk hen te winnen voor het belang van een groene open leefomgeving. Er zijn per organisatie wel initiatieven op educatief en recreatief gebied, maar een gezamenlijke aanpak met scholen voortgezet onderwijs, lukt nog niet zo. HWL is bij veel activiteiten rond het begrip nationaal landschap de motor.

Met haar nieuwe centrum in Numansdorp komen initiatieven van de grond.

Dat wordt gelukkig zeer gewaardeerd. Een goed voorbeeld is de cursus Nationaal Landschap Gids, waar bijna 30 cursisten vanuit meerdere organisaties (natuur, landbouw en cultuurhistorie) zich voorbereiden op het kunnen vertellen over het landschap en het stimuleren van de beleving van het landschap. De goede voornemens van de correspondenten en hun organisaties zijn gehoord! Dat biedt kansen zodat het begrip nationaal landschap de komende tijd meer en meer zal gaan leven.

*) Betrokken organisaties bij NL-website:
Erfgoedkoepel Hoeksche Waard
Stichting Archeologie
LTO-Noord, afd. Hoeksche Waard
Waterschap Hollandse Delta
Natuurmonumenten
Staatsbosbeheer
Deltanatuur
HWL, werkgroep milieu&planologie

HWL GAAT DE MARKT OP..

Bob Wiggers

Nou, dat is niet helemaal eerlijk. HWL organiseerde de afgelopen jaren op Klein Profijt al markten, eerst één keer per jaar en de laatste tijd tweemaal, namelijk de plattelandsmarkt in het voorjaar en de winterfair eind november, deze laatste markt voornamelijk binnenshuis.

Het aantal bezoekers is langzamerhand flink gestegen, de standhouders vragen steeds vaker spontaan of zij op de markt mogen staan. Dat is mooi en geeft HWL de gelegenheid zich te presenteren. Vanzelf gaat dat niet. De twee vrijwilligers, die deze markten organiseren hebben er zeer veel werk aan en dat werd steeds zwaarder.

Nu is er nog een tweede bezoekerscentrum bijgekomen, het NLC.

Om het werk te verdelen en te verlichten hebben enkele andere vrijwilligers vanuit Klein Profijt en vanuit het NLC zich gevoegd bij de twee marketentsters en vormen nu al meer dan een jaar een werkgroep. Er is een draaiboek gemaakt en de taken zijn over de leden verdeeld.

Vanaf 2009 worden er per jaar vier markten gehouden. Twee op KP en twee op het NLC. Kramen worden binnen en buiten opgesteld en ingericht. Wat wil HWL nu bereiken met die markten? Allereerst een presentatie van wat er te doen is binnen de vereniging.

Per markt worden werkgroepen in de gelegenheid gesteld om zich te presenteren en aldus bij mensen belangstelling te wekken voor hun activiteiten. Zo krijg je meer in natuur en landschap geïnteresseerde mensen en leden. Meestal verbinden we aan de markt een thema waarop we de inrichting en activiteiten voor jong en oud aanpassen.

U ziet, primair dus een educatief doel. Er is geen winst oogmerk voor HWL, we willen wel uit de kosten komen en als we wat verdienen met baromzet zijn we al heel blij.

Daarnaast wordt altijd getracht leuke dingen voor kinderen te organiseren. Kinderen nemen hun ouders mee en wie de jeugd heeft krijgt de toekomst.

Die kinderactiviteiten variëren van een speur- of puzzeltocht tot vissen in een bak met zoetwaterdierpjes, een kleivaasje draaien tot lammetjes vasthouden. Natuurlijk kunnen ook allerlei producten gekocht worden op de markten, bloemen, planten, biologisch fruit en groente, keramiek of andere snuisterijen. Er is altijd van alles wat. Het is natuurlijk wel een echte markt!

Vorig jaar zijn er zo vier markten geweest en voor 2010 zijn er ook vier gepland. De eerste de voorjaarsmarkt was op 23 april op het NLC, de volgende is de platelandsmarkt op 12 juni op Klein Profijt, dan

komt er een herfstmarkt op 18 september op het NLC en dan sluiten we het jaar af met een winterfair op KP op 27 november.

HWL zal zich presenteren en we hopen op grote toestroom van belangstellenden. Iedereen is welkom.

GROEN LICHT

Joost Kievit

Ledenvergadering geeft HWL groen licht!

In april werd de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering van HWL gehouden.

Het bestuur legde verantwoording af voor het gevoerde beleid. Zowel het inhoudelijk als financieel beleid werden unaniem gesteund door de aanwezige leden. Hoe-

wel het lastig is om de eindjes aan elkaar te knopen stelde de vergadering de contributie voor 2011 ongewijzigd vast op € 20,- per jaar.

Na heel veel jaren een actieve bijdrage te hebben verleend, verlieten Ineke Moll en Ben Doolaard het bestuur van HWL.

Met de benoeming van Els van Veen en Dick Bussing is het bestuur weer compleet. Els gaat fungeren als 2e secretaris en Dick gaat de portefeuille "communicatie" beheren.

BETERE AFSPRAKEN (deel 2)

Dick Bussing

In het herfstnummer van vorig jaar schreef ik, dat HWL niet tevreden is met de manier waarop bij bestemmingsplannen de landschappelijke inpassing wordt geregeld.

Er wordt wel aandacht aan besteed, maar *hoe* dat dan zal worden aangepakt, wordt nauwelijks aangegeven. Zo is bij de opzet van het regionale bedrijventerrein in de Noordrand aangegeven, dat u kunt verwachten: 'een bijzonder bedrijvenpark, met een duurzaam karakter, dat volledig wordt ingepast in het Nationaal Landschap'. Prachtig toch? Maar over de *hoe*-vraag, helaas geen informatie. Daarom diende HWL een zienswijze in

op het ontwerp bestemmingsplan, om uitgangspunten of inrichtingsprincipes voor 'inpassing' alsnog opgenomen te krijgen.

Het streven naar goede landschappelijke inpassing zal immers telkens terugkeren. Denk maar aan plannen voor glastuinbouw, voor nieuwe wijken, een agri-centrum in Zuid-Beijerland, of hoogbouw in Numansdorp-Zuid. Wat vinden ontwerpers nu wel of niet passend in het Nationaal Landschap?

Voor HWL was het regionale bedrijvenpark aanleiding om verder te onderzoeken hoe in de Hoeksche Waard betere afspraken kunnen worden gemaakt. Je bent er niet met het planten van een rij bomen, om loodsen te camoufleren of het graven van een singel. HWL wil dat er minstens sprake is van brede groen-blauwe zones, die verder reiken dan

het afgebakende plangebied, en die een relatie hebben met stimuleren van biodiversiteit, duurzaamheid en recreatief medegebruik.

Hieronder geef ik enkele acties aan die HWL het afgelopen halfjaar heeft ondernomen. Echte concrete afspraken zijn er nog niet, maar de discussie erover is in ieder geval gestart. Het doel, meer aandacht voor landschap en natuur bij concrete bouwplannen, komt dichterbij.

In beroep bij de Raad van State

HWL heeft bezwaar gemaakt tegen de beslissing van de provincie om het bestemmingsplan bedrijventerrein goed te keuren. Ze schrijft 'alle vertrouwen te hebben in de gemeente Binnenmaas en de wijze waarop zij zich zal inspannen voor een goede landschappelijke inspanning'. De provincie dient het rijksbeleid uit te voeren en er voor te zorgen, dat de gemeente voldoende handvatten heeft, zeker in een nationaal landschap. De provincie blijft hier dus in gebreke. Naar verwachting zal het beroep voor de zomervakantie worden behandeld.

Samen met het Bedrijvenpark een convenant opgesteld

Met de directie van het bedrijventerrein is onderzocht of er samen een aanvaardbaar plan voor inpassing en beeldkwaliteit kan worden gemaakt. In goede sfeer zijn uitgangspunten en concrete groen-blauwe voorzieningen zo beschreven, dat er sprake kan zijn van een acceptabele inpassing. Een ontwerp

voor een convenant regelt bovendien de verantwoordelijkheid om dit inpassingsplan te gaan realiseren. Het wachten is nog op de Raad van Commissarissen. Als het convenant is getekend wil HWL het beroep bij de Raad van State wel intrekken. Er is dan immers een goed voorbeeldproject, met concrete maatregelen.

Ontwerp Provinciale Structuurvisie en ontwerp Verordening Ruimte. Zienswijze ingediend.

In haar ontwerp provinciale Structuurvisie en bijbehorende Verordening Ruimte geeft de provincie aan, dat de gemeenten bij hun bestemmingsplannen, ook een beeldkwaliteitplan moeten overleggen. Dat is goed nieuws, maar helaas ontbreken aanwijzingen voor de gemeenten, wat daaronder moet worden verstaan. Speciale aandacht voor ons nationale landschap ontbreekt. HWL vraagt in haar zienswijze, om voorwaarden voor de gemeenten op te nemen, om goed landschappelijk ingepast te bouwen.

Tijdens de besluitvorming in de Staten, die de komende maanden wordt verwacht, overlegt HWL met diverse politieke statenfracties.

Ontwerp Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Hoeksche Waard. Reactie gegeven.

De Commissie Hoeksche Waard heeft het ontwerp Uitvoeringsprogramma klaar. Door het instellen van een 'kwaliteitsteam' van externe onafhankelijke deskundigen verwacht CHW, dat dit team een belangrijke rol kan vervullen, voor het ontwikkelen van kwaliteitscriteria, inrichtingsprincipes en beeldkwaliteitplannen, aldus het ontwerp.

Chapeau CHW! Zo'n team biedt zeker kansen om tot afspraken te komen. Dan

zijn convenanten en rechtsgangen naar de Raad van State niet langer nodig. HWL plaatste echter nog één toevoeging: *Maak van het thema landschappelijke kwaliteit nu eens een prioriteit!* Politieke besluitvorming over het Uitvoeringsprogramma in de gemeenteraden wordt deze zomer verwacht.

Er worden 2 prioriteiten aangegeven in het ontwerp Uitvoeringsplan Structuurvisie: biodiversiteit en energie&klimaat. Door toevoeging van 'landschappelijke kwaliteit / beeldkwaliteit' kunnen plannen voortaan in samenhang worden ontwikkeld, zodat later met trots kan worden gewezen naar bijzondere nieuwbouw in de mooie Hoeksche Waard.

VAN MENSENETERS NAAR INSEC- TENETERS.

Hans Pijnaker

Vroeger waren er mensen die andere mensen opaten, de zogenaamde mensenetters. Ze deden dat omdat het ten eerste lekker was - mensenvlees is lekker zoet - en ook omdat ze dachten dat ze dan de geestelijke krachten van die mensen tot zich namen en daarmee sterker en machtiger werden.

We kennen ze allemaal nog wel, die mensenters, uit de verhalen van missionarissen en zendelingen.

Maar nu mag je geen mensen meer eten van de beschaving.

Maar mensen zijn niet voor één gat te vangen, aangezien ze zijn uitgerust met intelligentie.

Ze zochten dus een alternatief voor dat heerlijke vleeshapje. En dat vonden ze in het eten van insecten. De evolutie laat zich niet bedotten. Dat wist Darwin al.

Dat we hier in het westen geen insecten eten, terwijl ze toch veel voedingswaarde hebben, heeft te maken met het feit dat er hier weinig insecten voor dat doel beschikbaar zijn om te oogsten. Dit in tegenstelling tot de tropen, waar insecten in bepaalde jaargetijden in grote dichtheden voorkomen en ook gemakkelijk te verzamelen zijn.

Het eten van insecten vinden we vooral in tropische en subtropische regio's, maar ook wel in gematigde gebieden zoals Japan en het noorden van China.

Over de hele wereld kennen we ongeveer 1400 eetbare insectensoorten. Allerlei insecten worden er gegeten door de mens, zelfs kakkerlakken. Tachtig procent daarvan zijn rupsen, sprinkhanen en keverlarven.

In Thailand wordt de handelswaarde van eetbare sprinkhanen geschat op 6 miljoen dollars per jaar. In Zuid-Afrika wordt jaarlijks ongeveer anderhalf miljoen kilogram insecten verhandeld. In Malawi blijkt ongeveer 90 % van de 110 geïnterviewde mensen termieten en rupsen te eten, de

helft eet sprinkhanen en ongeveer een vijfde eet muggen uit het merengebied. In de Centraal Afrikaanse Republiek eet men 96 verschillende soorten insecten en dat is ongeveer 15% van hun vleesdieet.

Nu de zomers hier ten gevolge van de klimaatverandering toch warmer gaan worden en we dus meer muggen gaan krijgen, kunnen wij misschien ook wel eens een mugje proberen bij de barbecue. Toch?

Referenties:

Ties Huigers, e.a. (2006) Muggenzifters en Mierenneukers; insecten onder de loep genomen. Laboratorium voor Entomologie. Wageningen.

PUTTERSHOEKSE WILG

één van de oudste van Zuid-Holland

Arie Pieters

Sinds twee jaar wordt op de achterzijde van het kwartaalmagazine van de landelijke Bomenstichting op de laatste pagina telkens een monumentale boom of boomgroep "uitgelicht". Dit jaar viel die eer ook te beurt aan een Hoekschewaardse boom; namelijk de circa 125 jaar oude schietwilg op het kerkplein te Puttershoek.

Wat deze monumentale boom, net als trouwens vrijwel alle andere monumentale in de Hoeksche Waard, nog extra bijzonder maakt is dat hij de Watersnoodramp van 1953 heeft overleefd. Om precies te zijn heeft deze schietwilg waarschijnlijk zelfs twee

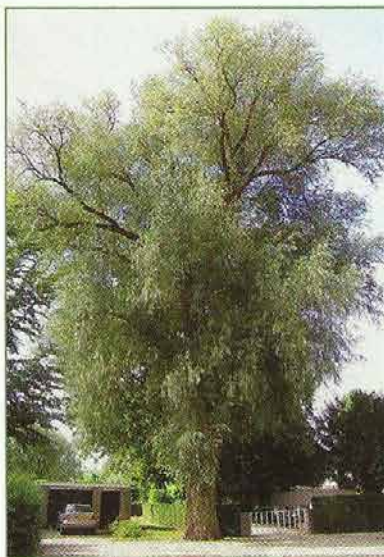
"watersnoodrampen" overleefd. Wat namelijk veel minder bekend is als de ramp van 1953, is dat er voor 1900 ook enkele kleinere overstromingen zijn geweest in deze regio.

Zo was er ondermeer in 1894 in het gebied tussen Puttershoek en 's-Gravendeel een overstroming, waarbij flink wat van de laag gelegen polders in dit stukje Hoeksche Waard helemaal onder water

kwamen te staan. De wilg, die ergens tussen 1880-1890 (waarschijnlijk in 1888) is aangeplant, heeft dus als hele jonge boom ook al een keer "natte voeten" gehad. Met zijn hoogte van rond de 24 meter en een stamomtrek van meer dan **4.30 meter** is het natuurlijk ook met afstand de grootste wilg van de Hoeksche Waard.

De Puttershoekse wilg is sowieso een survivor, want de afgelopen decennia zijn er in de nabije omgeving al de nodige

jongere soortgenoten gesneuveld door de watermerksiekte. Dankzij financiële steun en hulp van een lokale ondernemer kon de regionale bomenstichting twee jaar geleden een mooi infobordje bij de boom laten plaatsen. De boom is de blikvanger op het Kerkplein, voor de Ned. Herv. Kerk van Puttershoek. Bovendien is deze wilg weer het levende bewijs dat ook schietwilgen in sommige gevallen de leeftijd van 100 jaar kunnen halen en overschrijden.

Relevante gegevens:

Nederlandse naam: **Schietwilg**

Wetenschappelijke naam: **Salix Alba**

Standplaats: **Kerkplein te Puttershoek, nabij Arend v. Lierstraat.**

Plantjaar: **Tussen 1880-1890**

Omtrek: **4.32 meter (augustus 2009)**

Hoogte: **24 meter**

Bijzonderheden:

Grootste, dikste en oudste schietwilg in de regio Hoeksche Waard

LENTEKLUSDAG

Arie Pieters

Ruim dertig vrijwilligers staken tijdens de "lente-klusdag" ("Make a difference day") de handen uit de mouwen, om bij de biologische boerderij Landzicht te Mookhoek tientallen bomen en bijna 1800 struiken aan te planten. Alle vrijwilligers waren in dit geval mensen die ook een zogenaamd "groenteabonnement" hebben bij Landzicht.

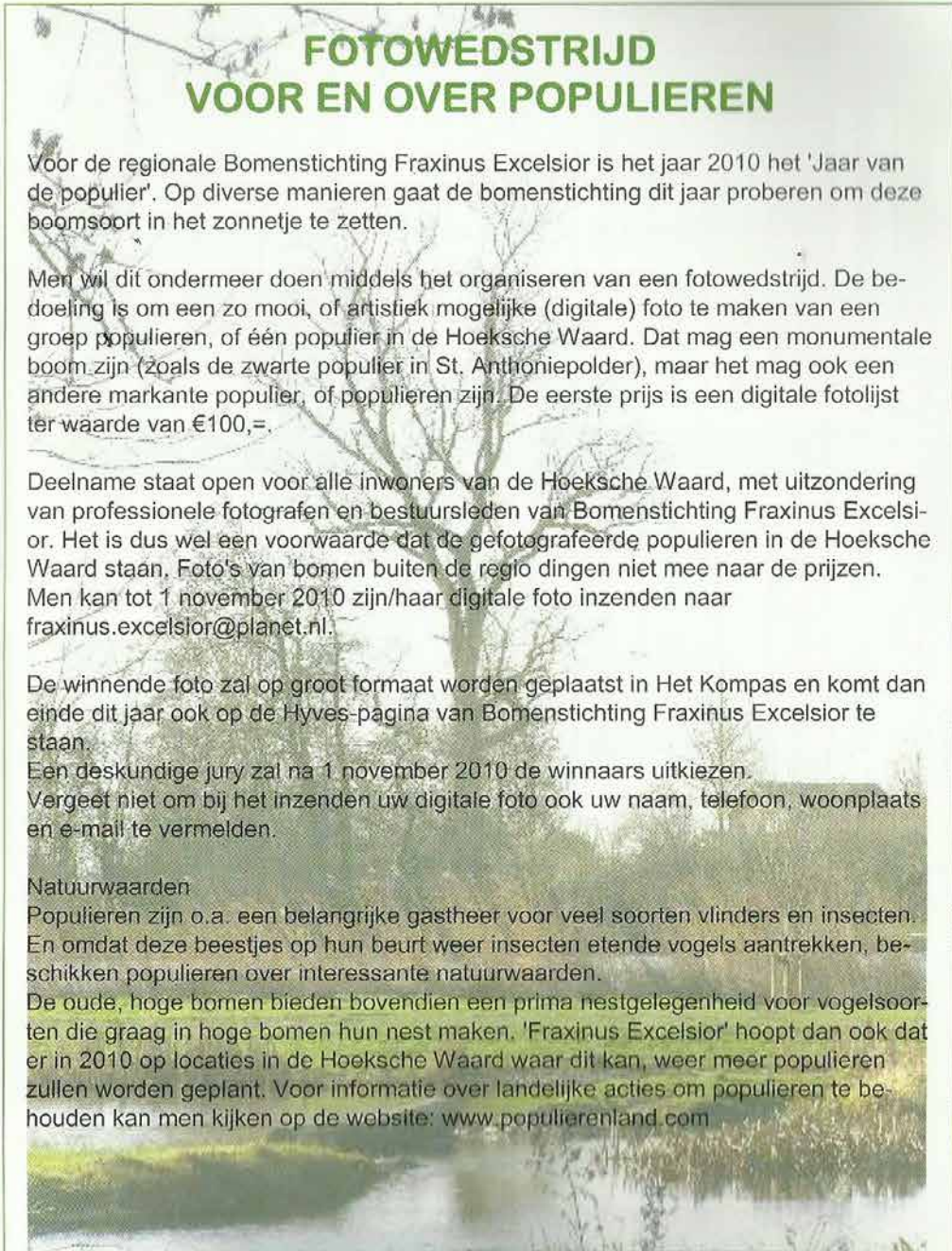
Kersenbomen zijn ieder seizoen prachtig met b.v. in de lente de hagelwitte bloesems en de kersen, kortom aantrekkelijk voor zowel mensen als vogels. Behalve de kersenbomen zijn er ook "steeliepen" en hagen aangeplant met daarin meidoorns, sleedoorns, vogelkers, rode kanoelje en hondsroos. In totaal zijn er zaterdag 20 maart 31 iepen geplant. Daarnaast is er maar liefst 350 meter haag, d.w.z. zo'n 1750 (!) struiken aangelegd. Al met al een enorme klus voor de vrijwilligers, die lieten zich echter niet afschrikken, ook niet door het ietwat "mottige" en natte weer. Het was overigens de eerste keer dat men bij Landzicht, de boerderij van Ageeth en Mees Visser een "Lente-klusdag" organiseerde.

De regionale Bomenstichting Fraxinus Excelsior was uiteraard ook heel blij met zoveel "nieuwe bomen" in de Hoeksche Waard. Met name de "steeliepen" (een soort die weinig last heeft van de iepenziekte) en de kersenbomen gaan op termijn voor een aanzienlijke verfaaling zorgen van dit stukje Hoeksche Waard aan de Broeckseweg.

Pal achter de boerderij ligt een betonnen pad midden door de groentetuin, dat doorgang verleent aan de tractoren en machines naar de achterliggende percelen voor de akkerbouw. Van dit pad wil men bij Landzicht graag een ouderwets, mooi laantje maken, met aan beide zijden kersenbomen (totaal 18 stuks).

Bovendien kunnen "steeliepen" behoorlijk oud worden, dus er kunnen straks zonder ongelukken nog vele generaties Hoeksche Waarders genieten van deze bomen. Enkele jaren geleden werd er trouwens naast Landzicht al een complete "ouderwetse" hoogstam boomgaard aangeplant.

FOTOWEDSTRIJD VOOR EN OVER POPULIEREN

Voor de regionale Bomenstichting Fraxinus Excelsior is het jaar 2010 het 'Jaar van de populier'. Op diverse manieren gaat de bomenstichting dit jaar proberen om deze boomsoort in het zonnetje te zetten.

Men wil dit ondermeer doen middels het organiseren van een fotowedstrijd. De bedoeling is om een zo mooi, of artistiek mogelijke (digitale) foto te maken van een groep populieren, of één populier in de Hoeksche Waard. Dat mag een monumentale boom zijn (zoals de zwarte populier in St. Anthoniepolder), maar het mag ook een andere markante populier, of populieren zijn. De eerste prijs is een digitale fotolijst ter waarde van €100,=.

Deelname staat open voor alle inwoners van de Hoeksche Waard, met uitzondering van professionele fotografen en bestuursleden van Bomenstichting Fraxinus Excelsior. Het is dus wel een voorwaarde dat de gefotografeerde populieren in de Hoeksche Waard staan. Foto's van bomen buiten de regio dingen niet mee naar de prijzen. Men kan tot 1 november 2010 zijn/haar digitale foto inzenden naar fraxinus.excelsior@planet.nl.

De winnende foto zal op groot formaat worden geplaatst in Het Kompas en komt dan einde dit jaar ook op de Hyves-pagina van Bomenstichting Fraxinus Excelsior te staan.

Een deskundige jury zal na 1 november 2010 de winnaars uitkiezen.

Vergeet niet om bij het inzenden uw digitale foto ook uw naam, telefoon, woonplaats en e-mail te vermelden.

Natuurwaarden

Populieren zijn o.a. een belangrijke gastheer voor veel soorten vlinders en insecten. En omdat deze beestjes op hun beurt weer insecten etende vogels aantrekken, beschikken populieren over interessante natuurwaarden.

De oude, hoge bomen bieden bovendien een prima nestgelegenheid voor vogelsoorten die graag in hoge bomen hun nest maken. 'Fraxinus Excelsior' hoopt dan ook dat er in 2010 op locaties in de Hoeksche Waard waar dit kan, weer meer populieren zullen worden geplant. Voor informatie over landelijke acties om populieren te behouden kan men kijken op de website: www.populierenland.com

ACTIVITEITENPROGRAMMA

Let op: van te voren aanmelden! Via excursies@hwl.nl of bel/sms 06-22 75 20 67

Datum	Tijd	Thema / waar	Verzamelpunt
26 juni 2010 (zaterdag)	10.00 - 12.00	Wandelexcursie – Argusvinder	Hoofd van Benthuizen, Molendijk, Puttershoek
11 juli 2010 (zondag)	13.00 - 15.00	Vlinders en libellen – Trekdambos	Trekdamseweg, s-Gravendeel
5 september 2010 (zondag)	10.00 - 12.00	Vogels - Oeverlanden	Parkeerplaats Buitendijk dichtbij Strijensas
18 september 2010 (zaterdag)	9.00 - 12.00	Trekvogels - Oosterse Bekade Gorzen	IJsbaan, Schuingsedijk, Numansdorp
2 oktober 2010 (zaterdag)	10.00 - 12.00	Laarzenwandeling - Klein Profijt	Klein Profijt, Zalmpad 11, Oud-Beijerland
17 oktober 2010 (zondag)	14.00 - 16.00	Paddenstoelen - Hof van Moerkerken	Wilhelminastraat 66, Mijnsheerenland
30 en 31 oktober 2010	8.00 en 20.00	Muizeninventarisatie - Klein Profijt	Klein Profijt, Zalmpad 11, Oud-Beijerland
6 november 2010 (zaterdag)	14.00 - 16.00	Mossenexcursie - Rond NLC	NLC, Veeerweg Numansdorp
29 december 2010 (woensdag)	14.00 - 16.00	Oliebollenwandeltocht - Esscheplaat	Parkeerplaats Buitendijk dichtbij Schenkeldijk

Kijk voor meer en de meest recente informatie op www.hwl.nl

Kosten standaardexcursie: € 2 leden, € 3 niet-leden, € 1 kinderen t/m 12 jaar

Kosten speciale excursie: € 3 leden, € 4 niet-leden, € 2 kinderen t/m 12 jaar

Buitengewoon oogstfeest bij de biologische boer **Overheerlijk dineren in de stal, de wei of in de boerenschuur**

De vierde editie van het *Boergondisch* feestmaal vindt tussen 23 mei en 26 september 2010 plaats. Op 25 prachtige biologische boerenerven in verschillende streken van Nederland kunnen mensen aanschuiven. Voor meer informatie en reserveren: www.vaneigenerf.nl

Een actie die wel enige aandacht verdient:

Schoon schip op De Staart

In april heeft een vijftiental vrijwilligers van Hoekschewaards Landschap een opruimactie gehouden in het natuurgebied De Staart in Oud-Beijerland. Dit gebied ligt naast het natuurbezoekerscentrum Klein Profijt aan de oevers van het Spui en de Oude Maas. Clienten van Philadelphia hielpen bij het opruimen van het natuurgebied.

Vooraf langs de rivieroeveren lag veel zwerfvuil. In totaal werden 45 zakken met afval verzameld. Daarnaast leverde de actie ook enkele fietswrakken en ander grof vuil op. Eerder dit jaar was al gestart met het opruimen van De Staart. Toen werd met kinderen van de buitenschoolse opvang uit Westmaas en Puttershoek zwerfvuil geruimd. Dat leverde toen 35 zakken vuil op. Ruim 90 % van het afval bestond uit plastic en vooral uit verpakkingsmateriaal. Het afval werd afgeleverd bij de Regionale Afval Dienst in Westmaas. De Staart wordt beheerd met Schotse Hooglanders en veel zwerfvuil in het terrein is niet bevorderlijk voor deze runderen. Een opgeruimde Staart is ook aantrekkelijker voor de vele wandelaars die van het gebied gebruik maken.

Nadere informatie: Cees Mesker 06 12966131

Hoekschewaards Landschap

Postbus 1080, 3260 AB Oud-Beijerland

